

Prædikeninspiration – Sidste søndag efter helligtrekonger, 2. tekstrække.

Af Annelise S. Skjerning Hejlskov, sognepræst Farstrup, Lundby og St. Astrup

Denne hellige lektie skriver profeten Esajas:

il sidst skal det ske, at Herrens tempelbjerg står urokkeligt, højt over bjergene, knejsende over højene. Alle folkeslag skal strømme dertil, talrige folk skal drage af sted og sige: »Kom, lad os drage op til Herrens bjerg, til Jakobs Guds hus; han skal vise os sine veje, og vi vil gå på hans stier. For belæringen udgår fra Zion og Herrens ord fra Jerusalem.« Han skal skifte ret mellem folkeslagene, fælde dom blandt talrige folk. De skal smede deres sværd om til plovjern og deres spyd til vingårdsknive. Folk skal ikke løfte sværd mod folk, og de skal ikke mere oplæres til krig. Jakobs hus, kom, lad os vandre i Herrens lys.

Jesajas' kap. 2,2-5

Epistlen skriver apostlen Paulus til kolossenserne: Guds ord, den hemmelighed, som har været skjult for alle tider og slægter, men som nu er blevet åbenbaret for hans hellige; for dem ville Gud kundgøre, hvor rig på herlighed for hedningerne denne hemmelighed er: Kristus i jer, herlighedens håb. Ham forkynder vi, og vi formaner enhver og belærer enhver med al visdom for at føre ethvert menneske frem som fuldkomment i Kristus.

Kolossenserbrevet kap.1,25d-28

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus svarede disciplene:

»Timen er kommet, da Menneskesønnen skal herliggøres. Sandelig, sandelig siger jeg jer: Hvis hvedekornet ikke falder i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det mange fold. Den, der elsker sit liv, mister det, og den, der hader sit liv i denne verden, skal bevare det til evigt liv. Den, der tjener mig, skal følge mig, og hvor jeg er, dér skal også min tjener være. Den, der tjener mig, ham skal Faderen ære. Nu er min sjæl i oprør, og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig fra denne time? Nej, det er derfor, jeg er nået til denne time. Fader, herliggør dit navn!« Da lød der en røst fra himlen: »Jeg har herliggjort det, og jeg vil atter herliggøre det.« Folkeskaren, som stod der og hørte det, sagde, at det var torden. Andre sagde: »En engel talte til ham.« Jesus sagde til dem: »Den røst lød ikke for min skyld, men for jeres skyld. Nu fældes der dom over denne verden, nu skal denne verdens fyrste jages ud. Og når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig.« Det sagde han og betegnede dermed, hvordan han skulle dø. Johannesevangeliet kap. 12,23-33

Gode salmer til dagen

15: Op al den ting som Gud har gjort – 367: Vi rækker vore hænder frem 613: Herre du vandrer forsoningens vej – 369: Du som gi'r os liv og gør os glade 476: Kornet som dør i jorden

Hellig tre konger-tiden kaldes også for epifani-tiden, hvor forskellige sider aspekter af Jesu herlighed belyses fra hans barndom frem mod. Dagens evangelium er den sidste epifanisøndag, og nu er timen kommet, hvor Jesu endelige herliggørelse skal åbenbares. Ordet herlighed forbindes oftest med noget lyst og let. ”

Hellig tre konger-tiden kaldes også for epifani-tiden, hvor forskellige sider aspekter af Jesu herlighed belyses fra hans barndom frem mod hans død. Dagens evangelium er den sidste epifanisøndag, og nu er timen kommet, hvor Jesu endelige herliggørelse skal åbenbares.

Ordet herlighed forbindes oftest med noget lyst og let. "Det er herligt", siger vi, når vi har noget godt i vente, noget vi glæder os til og ser frem til. Når sommerferien uden forpligtelser og arbejde ligger forude, – når noget overraskende indtræffer; hver gang vi glæder os over at eksistere og være til, da er livet herligt, da er tilværelsen en herlighed. I GT høres Guds herlighed ofte knyttet sammen med Guds ære. I Davids-salmerne lyder det, at himlen og jorden, alt det, Gud har skabt, priser Hans ære. Guds herlighed har med det at gøre, at Gud viser, at han er til, at han åbenbarer sig – direkte som den gang han førte Israels folk gennem ørkenen og gennem det røde hav – eller indirekte gennem alt det, han har skabt. – Og enten Gud viser sig på den ene eller den anden vis: fortjener han vor ære, at vi priser ham for hans værker. – Guds herlighed får derved med glæde og pragt at gøre.

Men hos evangelisten Johannes betegner Jesu herlighed hans lidelse og død. Jesu ophøjelse finder sted på korset. Hans ophøjelse består i hans fornedrelse. Gud Faderen navn herliggøres, æres, ved, at Jesus, Menneskesønnen, gennemliden den mest vanærende død. Dermed kommer vi så langt fra den almindelige opfattelse af herlighed, som vi kan komme. Nu får det klang af noget tungt, mørkt, byrdefuldt.

Herlighed: Nogle gange bruger vi også ordet herlighed om det hele: "Du kan få hele herligheden" – og det netop ikke kun det smukke, kostbare, gode, lyse, men rub og stub.

Måske er begge dele på færde i evangeliet her.

Jesus viser os, hvem han er ved at leve, lide og dø

Da timen nu er kommet, bringes Jesu sjæl da netop også i oprør, for det er jo ganske barsk at skulle udsættes for så megen fornedrelse hån, skændighed. Og dog insisterer han. Målet for hele hans virke har netop at vinde sin og menneskers frelse gennem sin ophøjelse på korset. Nu og siden.

Med andre ord: ophøjelse og fornedrelse, ære og vanære, liv og død Gud og menneske knyttes nu så tæt sammen på korset, at det helt et koncetteres og fortættes. Jesus må netop tage hele herligheden, ligesom et hvedekorn må dø for siden kunne give udbytte.

"Når jeg er ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig, anfører Jesus. Med det udsagn trækkes en linje tilbage til dagens GT-læsning, profetien om de sidste tider, hvor vi møder folkeslagene, idet de drager op på Zion, det gamle tempelbjerg, højt knejsende over bjerge og høje, der nærmest løftes mod himlen og netop drager folkene med sig. Med er det nu

Jesus, der i sin "ophøjede fornedrelse" på korset, der trækker os til sig, drager os op mod korset. Hvor han er, der skal hans tjener være. Og den, der tjener ham, vil Faderen ære.

Og dermed træder livet i efterfølgelse af Jesus, det diakonale træk i dagens evangelium, stærkt frem: Det betyder, at vi kaldes ind i Jesu følge, og for ligesom han at være der, hvor ikke kun det ær-værdige (det der er ære værdigt), det lyse, det gode, der hersker, men også hvor det vanærende, det mørke er fremtrædende; der hvor lykke og lidelse, der hvor ophøjelse og fornedrelse tager livtag, – der skal vi skal være hos hinanden. Jesus er hos os i sin lidelse og ophøjelse, derfor skal vi også være der for og med hinanden, tjene" som det hedder med et godt gammelt ord. Vi skal – sagt med de andre evangelisternes ord – tage vort kors op og følge ham og hjælpe andre med at kunne bære deres. På vor vandring gennem livet skal vi være hinandens medvandrere. På den vandring slår Guds søn følge med os. På den vandring får vi del i Jesu fornedrelse og ophøjelse og han del i vores. På den vandring herliggøres og æres Gud. Han viser os, åbenbarer hvem han er.

Og så ender vi med at skulle give ham al den ære, lov og pris, der tilkommer ham, som verdens skaber, opretholder, frelser og fornyer: Soli Deo Gloria:

GUD ALENE ÆREN

Prædiken – Sidste søndag efter helligtrekonger, 2. tekstrække.

Af Annelise S. Skjerning Hejlskov, sognepræst Farstrup, Lundby og St. Ajstrup

I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn, Amen

Udgangspunktet denne søndag er herlighed. – Herlighed! Faktisk er det svært at sige, hvad ordet egentlig betyder, – hvad er herlighed egentlig for en størrelse? For nogen fremkalder ordet billeder og stemninger af sol og sommer, fryd og velvære. Ordet herlighed er da en tilstand, hvor dagligdagens bekymringer og gøremål er på afstand. – Det er herligt, kan vi finde op at sige, når sommerferien nærmer sig og flere uger uden forpligtelser og arbejde ligger forude. Det er herligt, siger vi, når vi har noget godt i vente, noget vi glæder os til og ser frem til. – Men vi bruger nok især ordet herligt, når noget overraskende indtræffer, noget vi ikke havde ventet, men som gør os glade og kommer bag på os på en god måde. Nå vi glæder os over at eksistere og være til i verden, da er livet herligt, da er tilværelsen en herlighed.

Men vi snakker også om herlighed, når en eller anden har været ved at rydde op i skuffer og skabe og vedkommende da har en masse sager, han vil af med, – fine og stadig brugbare ting, men også et væld af værdiløse og overflødige sager, alt det som de fleste af os har det med at samle til huse, men som altså ender som ragelse og skrammel, som vi til sidst ikke ved, hvad vi skal gøre af. Og siger den, der har ryddet op så til os: Du må få hele herligheden, – så betyder det: tag det hele. Ikke kun det kønne, det brugbare, men rub og stub, det er dit hele. –

I Bibelen og derfor også her i kirken taler vi også om herlighed – om Guds herlighed, om at Gud gør sit navn herligt i himlen og på jorden. Hvad ordet herlighed her dækker over, er det noget sværere at få hold på. – Men vi fornemmer vel, at det er mest i familie med den første betydning af ordet: den med det glædelige og overraskende. I bibelsk forstand er forestillingen om Guds herlighed ofte knyttet sammen med ordet ære. I salmerne fra det gamle Testamente synger vi ofte om, at himlen og jorden, alt det, Gud har skabt, priser hans ære. Så Guds herlighed, – det må have med det at gøre, at Gud viser, at han er til, at han åbenbarer sig – enten direkte som den gang han førte Israels folk gennem ørkenen og tværs over det røde hav – eller at han indirekte viser sig gennem alt det, han har skabt. – Og enten Gud viser sig på den ene eller den anden vis: fortjener han vores ære, at vi mennesker priser ham for hans værker. – Guds herlighed, – det har derfor ganske rigtigt med glæde og pragt at gøre. Det har med det at gøre, at Gud viser, hvem han er.

I dagens evangelium hører vi, at den time er kommet, hvor Menneskesønnen skal herliggøres, hvor Guds Søn skal vise, hvem han er. – Det har han allerede vist på forskellig vis: i Kana havde han gjort vand til vin til tegn på Gudsrigets fest og glæde. Han havde helbredt syge og vanføre, ja han havde sågar givet en død livet tilbage: Vennen Lazarus havde han kaldt ud af graven. Men nu, nu er den endegyldige time kommen. Nu er den stund, der har været omdrejningsaksel for hele hans virke i verden, nu er den omsider oprundet. Guds herlighed, hans ære; skal nu komme til sin ret.

Men den herlighed – den har ikke ret meget med glæde, pragt, sol og sommer og ubekymrethed at gøre. Den herlighed handler snarere om det modsatte: om undergang, om dom, ja om død. *Hvedekornet må dø*, siger Jesus, og vi ved nok, at det er hans egen død, han taler om; – at han hentyder til, at snart skal Guds Søn gå ud af verden igen, den verden *han er blevet kød og blod for at vise sin herlighed, sådan som han havde den fra Faderen fuld af nåde og sandhed*. – Men den skæbne, der venter ham er ikke særlig nådefuld. Det der skulle ske, var grumt og forfærdeligt.

Jesus vidste selv, at sådan skulle det gå, hører vi. For hans sjæl kommer i oprør. – Og hvad var da mere nærliggende end, at han foldede sine hænder og bad sin Far frelse ham fra denne time, bad ham fritage ham for det modbydelige endeligt, der ventede. Intet ville være lettere for hans far end at undtage ham fra så grum en bortgang.

Men oprør eller ej. Jesus ved, at sådan er det ikke meningen, det skal være. Han er netop kommet til verden for at nå frem til denne time. For det er på den måde, han skal gøre Guds navn herligt, – derved han skal herliggøre Guds navn. Trods anfægtelse og oprør inden i. Det sker som skal ske. Og jeg ser for mig, at Jesus som en anden Holger Danske her *“fægtter med åben pande for hvad han for alvor tror”*. Og Guds stemme fra himlen bekræfter hans tanke. *Jeg har herliggjort det, og jeg vil atter herliggøre det*.

Men at gøre Guds navn herligt, – det handlede jo om at prise Gud for den verden, han har skabt, at ære ham for alle de gange han har grebet ind i menneskers historie og reddet

dem fra undergang og død. Og nu dette – at Guds Søn skal lide døde, det handler vel om det modsatte. Det lyder ikke særligt herligt. Her er langt til sol og sommer, til fryd og gammen. Her fældes der dom. Her går ikke bare Guds Søn, men hele verden sin skæbne i møde. Så hvad er der her at prise Gud for, hvad er der her at give Gud æren for? Når hans egen søn skal dø?

Tja, det er i al fald meningen, at vi skal forstå, at hele Jesu liv, fra den gang han som Ordet var hos Gud, fra den gang han julenat kom til verden, og mens han levede og virkede på jorden og selv da han blev pint og døde, – at han da viste os Guds herlighed, at han der viste os hvem, han er – og hvem Gud er. At Gud er ikke kun, der hvor vi finder fryd og glæde, sol og frihed. Han er også der, hvor alt det smertelige, det sørgelige, mørke, det gudsforladte, det er. Gud har det med os, som naboen har det med dig, når han vil af med sit habengut. Vil du have noget af det, må du tage det hele: rub og stub, hele herligheden. Du får ikke lov at sortere det kassererbare, det grimme, det ødelagte fra. Hvad betyder det nu? Jo det betyder, at heller ikke Guds Søn fik lov til at sortere nogen del af menneskelivet fra. Nok kom ham for at give os mennesker del i sit rige med al den kærlighed og al den glæde, det indebærer. – Men i vores liv står glæden og kærligheden sjældne alene. Vi mennesker vi kan ikke vælge lidelsen eller døden fra. Der er kår og byrder, vi må bære og stå dem igennem.

På korset gør Jesus nu fælles sag med os. I vores liv står medgang og modgang, glæde og sorg, liv og død side om side. Men han tager os på det vilkår. Han vil have det hele – hele herligheden på godt og ondt.

Og ikke alene det. Men kun ved at stå det hele igennem kunne Gud redde os fra alt, det der står glæden, medgangen, kærligheden imod. Derfor fortæller han historien om hvedekornet. Et hvedekorn må dø i jorden for at kunne give afgrøde. På samme måde er det kun ved at dø Jesus kan vise verden, hvem han selv og derved hvem Gud er: at Gud er en Gud, der deler vi menneskers liv med os, en Gud der skaber liv af ingenting, en Gud der overvinder døden, så den ikke længere har nogen magt over os. For Gud kan skabe herlighed, fred eller lys, selv når vi ikke kan se, fatte eller sanse det. Ved at lide og dø viste Jesus os, at Gud er med, når det er os, der lider og dør.

Når jeg er ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig, anfører Jesus: og med det udsagn drages vi op mod korset. For hvor jer er, der skal min tjener være. Med de ord kaldes vi nu ind i Jesu følge, for ligesom ham at være der, hvor ikke kun det ærværdige det lyse, det gode, der hersker, men hvor også vanære, lidelse og ulykke er. Der hvor ophøjelse og fornægtelse tager livtag, dér skal vi være der for hinanden. Jesus er hos os i sin lidelse og ophøjelse. På samme måde skal vi dele hinandens glæder og sorger, medgang og modgang, lykke og lidelse. Jesus kalder os til at tage vare på hinanden, "tjene" som det hedder med et gammelt kirkeligt ord.

Guds herlighed, den mærker vi ikke kun på dage med lys og lykke, hvor vi slet ikke nærer tvivl om, at Gud vil os det godt. Den sætter sig også igennem, når livet er truet, når mørke og undergang har tag i os. Også der, er Gud. Og det skal vi, der netop er draget ind i hans følge, altså også være. For selv der er hans rige. – Og vel er det ikke kommet i al dets fylde: *endnu smeder vi ikke sværd om til plovjern, og spyd til vingårdsknive, –* men vi ved dog, at en dag vil Guds herlighed vise sig i, at verden skabes om til Paradis. Men også nu, hvor erfarer, at der er vi ikke nået til, – også her, er Gud med sin herlighed. En herlighed

hvor han viser sig i også at være der, hvor vi ikke synes, det er spor herligt at være. Men hvor det ikke desto mindre bliver herligt, fordi Gud giver os del i sin herlighed.

Og intet være mere glædeligt, mere skønt, dejligt, være mere overraskende end det: Guds herlighed viser sig i, at Gud altid er med os, og med sine ord og sine løfter leder os frem mod endnu større herlighed, leder os frem mod at give os sit rige i al dets storhed og vælde.

Burde vi så ikke – netop takke, love og prise Gud, for at han ikke bare har skabt verden, men for at han også stadig griber ind i historien, for at han altid er med i det liv, der er vores? Findes mon nogen større glæde end dette, gives mon nogen større herlighed end at Gud er der, hvor vi er? – Jeg tror det næppe. Det er i jo derfor vi skal afslutte sådan: *Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen således også nu og altid og i al evighed, Amen*